

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 731/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného JUDr. Janou Kubáňovou, advokátkou, Cintorínska 5, Nitra, proti postupu Okresného súdu Galanta v konaní sp. zn. 14T/48/2022 a proti postupu Krajského súdu v Trnave v konaní sp. zn. 5Tos/175/2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 14T/48/2022 v súvislosti s rozhodovaním o prepustení z väzby na slobodu a postupom krajského súdu v konaní sp. zn. 5Tos/175/2024 v súvislosti s rozhodovaním o prepustení z väzby na slobodu. Sťažovateľ navrhuje, aby ho ústavný súd prepustil na slobodu. Domáha sa tiež finančného zadostučinenia v sume 2 000 eur, z čoho okresný súd má zaplatiť 1 000 eur a krajský súd 1 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je väzobne stíhaný na základe uznesenia okresného súdu sp. zn. 17Tp/34/2022 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3Tpo/31/2022 zo 7. júna 2022 od 20. mája 2022 od 18.50 h, keď došlo k obmedzeniu jeho osobnej slobody.

3. Sťažovateľ podal 16. mája 2024 návrh na prerušenie trestného stíhania v trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 14T/48/2024 založený na dôvode podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku. V rámci návrhu na prerušenie trestného stíhania požiadal súd aj o rozhodnutie o svojej väzbe.

4. Sudkyňa okresného súdu na hlavnom pojednávaní 17. mája 2024 na návrh na prerušenie konania reagovala záznamom v zápisnici z hlavného pojednávania. Uviedla, že novela Trestného zákona nenadobudla účinnosť, jej účinnosť bola pozastavená ústavným súdom (sp. zn. PL. ÚS 3/2024 z 28. februára 2024), a teda nie je aplikovateľná na žiadne trestné veci. V tejto situácii nemožno aplikovať ustanovenia o prerušení trestného stíhania podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku či obdobné ustanovenia týkajúce sa súdneho konania. Za danej procesnej situácie by prerušenie trestného stíhania bolo v rozpore so zákonom.

5. Obhajkyňa sťažovateľa sa na hlavnom pojednávaní 26. júla 2024 informovala o tom, ako bolo rozhodnuté o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby zo 16. mája 2024. Následne sudkyňa sťažovateľa vyzvala na vyjadrenie, či žiada o prepustenie z väzby na slobodu. Sťažovateľ aj prostredníctvom obhajkyne uviedol, že žiada, aby sa rozhodlo o jeho žiadosti o prepustenie z väzby v jeho návrhu na prerušenie trestného stíhania. Okresný súd následne určil termín výsluchu sťažovateľa na 31. júl 2024 a uznesením sp. zn. 14T/48/2022 z 31. júla 2024 podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol (výrok I). Podľa § 80 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného poriadku písomný sľub sťažovateľa neprijal (výrok II). Podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka (výrok III).

6. O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd uznesením č. k. 5Tos/175/2024-2757 z 27. augusta 2024 tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku napadnuté uznesenie zrušil v celom rozsahu (výrok I). Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol (výrok II). Podľa § 80 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného poriadku písomný sľub sťažovateľa neprijal (výrok III). Podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka (výrok IV).

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní v súvislosti s rozhodovaním o návrhu na prepustenie z väzby na slobodu a postupom krajského súdu v napadnutom konaní v súvislosti s rozhodovaním o návrhu na prepustenie z väzby na slobodu. Sťažovateľ namieta, že o jeho návrhu na prepustenie z väzby konajúce súdy nerozhodli urýchlene.

8. Sťažovateľ poukazuje na to, že o návrhu na prerušenie trestného stíhania mal okresný súd rozhodnúť uznesením a nielen záznamom v zápisnici o hlavnom pojednávaní. Relevantné je však to, že okresný súd nerozhodol o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby.

9. V čase podania návrhu na prerušenie trestného stíhania trestné súdy rozhodovali rôzne a prax nebola jednoznačná. Sťažovateľ spolu s návrhom na prerušenie trestného stíhania navrhol, aby súd rozhodol aj o jeho väzbe. Iné súdy o návrhoch na prerušenie trestného stíhania rozhodovali uznesením a zároveň rozhodovali o väzbe obvinených a obžalovaných, a to bez ohľadu, či návrhu na prerušenie trestného stíhania vyhovel, vždy zároveň rozhodli uznesením aj o ďalšom trvaní väzby. Sťažovateľ počítal aj s možnosťou, že súd jeho návrhu na prerušenie trestného stíhania nevyhovie, preto požiadal aj o rozhodnutie o väzbe. Postupom okresného súdu bolo znemožnené

uplatnenie práv sťažovateľa. Aj okresný súd o obdobných žiadostiach rozhodoval uznesením a zároveň rozhodoval aj o väzbe obvineného (obžalovaného).

10. Sťažovateľ namieta, že okresný súd rozhodol o jeho žiadosti o prepustenie z väzby zo 16. mája 2024 až 31. júla 2024, t. j. po 76 dňoch od podania žiadosti. Takýto postup nie je v súlade so zákonom, keďže nespĺňa požiadavku urýchleného rozhodovania a konania prednostne a urýchlene vo väzobných veciach. Ide teda o také priest'ahy, ktoré nemožno napraviť iným spôsobom ako okamžitým prepustením z väzby na slobodu.

11. Po zverejnení nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 3/2024 z 3. júla 2024 v zbierke zákonov 6. augusta 2024, došlo aj k zmene právnej kvalifikácie skutku, keď sťažovateľ už nie je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, ale len pre zločin podľa § 173 ods. 1, 3 písm. a) Trestného zákona.

12. Sťažovateľ sa nestotožňuje s právnym názorom okresného súdu, podľa ktorého na hlavnom pojednávaní 18. júna 2024 zvolená obhajkyňa a náhradný obhajca „*vyššie uvedený právny názor neprezentovali*“. Podľa sťažovateľa obhajcovia chránia práva a záujmy klientov a nemajú povinnosť poukazovať na pochybenia sudcov (súdov). V tomto prípade ide o zvolenú taktiku obhajoby a poukázanie na nesprávny procesný postup, ktorý môže mať za následok aj prepustenie klienta z väzby na slobodu. Je nelogické, aby vzniknutá situácia bola dávaná obhajobe za vinu, teda že neupozornila na skutočnosť, že sudkyňa zabudla rozhodnúť o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu zo 16. mája 2024. Súd zákon pozná a má konať v jeho súlade.

13. Sťažovateľ zároveň nesúhlasí s právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého ak obhajkyňa mala v úmysle podať žiadosť o prepustenie z väzby, mala postupovať tak, aby o jej úmysle nevznikli oprávnené otázky. Sťažovateľ tvrdí, že keby sa sudkyňa okresného súdu riadne oboznámila s návrhom na prerušenie trestného stíhania doručeným 16. mája 2024, „*explicitne by jej z podania vyplynula povinnosť rozhodovať o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu sťažovateľa*“. Ak sa sudkyňa rozhodla, že o prerušení trestného stíhania rozhodovať nebude, mala rozhodovať aj o ďalšej časti návrhu, a to o ďalšom trvaní väzby.

14. Súd má povinnosť rozhodovať o žiadostiach a návrhoch v zmysle ich podania. Ak bolo podanie nejasné, teda nebolo zrejmé, či išlo o žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, mala sudkyňa žiadať o stanovisko sťažovateľa k uvedenej otázke na hlavnom pojednávaní 17. mája 2024. Sťažovateľ namieta, že sudkyňa „*zabudla rozhodnúť o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu*“. Krajský súd rozhodoval 27. augusta 2024, teda po 104 dňoch od podania návrhu na prepustenie z väzby na slobodu, čo nemožno považovať za urýchléné rozhodnutie v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru.

15. Finančné zadost'učinenie sťažovateľ odôvodňuje „*najmä pocitom márnosti, krivdy a nespravodlivosti a to všetko z dôvodu porušovania jeho základných práv a slobôd*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo,

prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

17. Osobám pozbaveným slobody čl. 5 ods. 4 dohovoru zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybniť zákonnosť pozbavenia slobody, a tým dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné [rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Rehbock proti Slovinsku z 28. 11. 2000, Vodeničarov proti Slovenskej republike z 21. 12. 2000, body 33 –x 36].

18. Článok 5 ods. 4 dohovoru zaručuje rýchlosť prieskumného konania vo veciach väzobných (ide teda o rýchlosť väzobného rozhodovania, nie rozhodovania vo veci samej). Účelom tohto ustanovenia je zaručiť, aby väzobne stíhaná osoba v rozumnej dobe získala odpoveď na otázku, či je jej väzba zákonná, a v opačnom prípade bola prepustená na slobodu. Rozdiel medzi uvedenými ustanoveniami je možné ilustrovať aj na odlišne vymedzenej dobe, ktorá je predmetom prieskumu. Zatiaľ čo v prípade čl. 5 ods. 4 dohovoru je relevantnou doba od podania sťažnosti proti rozhodnutiu o vzatí do väzby (resp. žiadosti o prepustenie z väzby) až do doručenia rozhodnutia o sťažnosti, v prípade čl. 5 ods. 3 dohovoru je to doba od zadržania až do vynesenia rozsudku (rozsudok ESLP vo veci Český proti Českej republike zo 6. 6. 2000, č. 33644/96, bod 71).

19. O väzbe musí súd rozhodnúť urýchlene. Lehota začína podaním návrhu alebo žiadosti a končí vydaním konečného rozhodnutia súdu, prípadne doručením tohto rozhodnutia, ak sa rozhodlo v neprítomnosti obvineného. Neexistuje nijaká pevne ustanovená lehota, v ktorej by súd musel rozhodnúť. Či sa rozhodlo urýchlene, sa posudzuje podľa okolností prípadu. Spravidla však požiadavke, aby súd bezodkladne rozhodol o zákonnosti väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 147/2011, III. ÚS 211/2022).

20. Z rozsudku vo veci Vejmla proti Českej republike (sťažnosť č. 57246/00, 25. 10. 2005) vyplýva, že štát, ktorý rozhoduje o väzbe v dvojinštančnom konaní, musí v zásade poskytnúť zadržaným osobám rovnaké záruky pri odvolaní, ako aj v prvostupňovom konaní, pričom požiadavka dodržania „krátkej lehoty“ nepochybne predstavuje jednu z nich (III. ÚS 414/2021).

21. Skutočnosť, že okresný súd nerozhodol o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu zo 16. mája 2024, sťažovateľ namietal prostredníctvom svojej obhajkyne na hlavnom pojednávaní 26. júla 2024. S touto námietkou sa okresný súd vysporiadal v uznesení z 31. júla 2024, v ktorom uviedol, že ani s poukazom na § 62 Trestného poriadku z obsahu podania doručeného 16. mája 2024 nevyplývalo, že by sťažovateľ žiadal o prepustenie z väzby na slobodu. Obhajkyňa žiadala rozhodnúť o prerušení trestného stíhania so súvisiacim rozhodnutím o väzbe. Je teda zrejmé, že *„prípadné následné rozhodovanie o väzbe obžalovaného bolo podmienené rozhodnutím o prerušení trestného stíhania, o ktorom sa však nerozhodovalo.“* Okresný súd vyslovil právny názor, že o nepreručení trestného stíhania nie je potrebné samostatne rozhodnúť, postačí, ak sa s ním súd vysporiada v odôvodnení meritórneho rozhodnutia. Ak sa o takomto návrhu nerozhoduje, nemožno v súvislosti s ním rozhodovať ani o iných súvisiacich veciach, či už o ďalšom trvaní väzby, inom rozhodnutí o väzbe

podľa § 72 ods. 1 Trestného poriadku a pod. Okresný súd zdôraznil, že obhajcovia sťažovateľa boli na hlavnom pojednávaní 18. júna 2024, na ktorom „vyššie uvedený právny názor neprezentovali.“. Prax iného sudcu okresného súdu nie je záväzná pre sudcov tohto alebo iného súdu. Na tomto základe okresný súd obsah návrhu na prerušenie trestného stíhania zo 16. mája 2024 nevyhodnotil ako žiadosť o prepustenie z väzby podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku. Z prednesu sťažovateľa na hlavnom pojednávaní 26. júla 2024 vyplynulo, že žiada byť prepustený z väzby na slobodu, okresný súd preto o tejto žiadosti rozhodol predmetným uznesením z 31. júla 2024.

22. Sťažovateľ svoju námietku týkajúcu sa nerozhodnutia o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu zo 16. mája 2024 zopakoval aj v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 31. júla 2024. Krajský súd sa s touto námietkou vysporiadal predovšetkým v bodoch 15 až 17 uznesenia z 27. augusta 2024. Krajský súd v bode 15 poukázal na znenie podania obhajkyne, ktorá sa písomným podaním z 15. mája 2024 *«domáhala v zmysle textu (obsahu podania) prerušenia trestného konania za účelom dosiahnutia priaznivejšieho právneho stavu pre svojich klientov. V zmysle podania žiadala o „prerušenie trestného stíhania podľa § 283 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku so súvisiacim rozhodnutím o väzbe obžalovaného“.*». Uviedol, že okresný súd postupoval v súlade s právnym názorom, že pokiaľ návrhu na prerušenie trestného stíhania nevyhovie, nie je potrebné o ňom rozhodnúť. K námietke, že okresný súd mal rozhodnúť aspoň o väzbe sťažovateľa, krajský súd v bode 16 uviedol, že bolo úlohou obhajkyne *„jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností“* uviesť, že žiada o prepustenie sťažovateľa z väzby na slobodu. V zmysle textácie podania obhajkyňa uviedla, že *„v prípade prerušenia trestného stíhania musí byť osoba obžalovaného prepustená z väzby, na druhej strane, ale v zmysle textácie žiadala iba o nadväzujúce rozhodnutie o väzbe po prerušení trestného konania.“*. Ak obhajkyňa mala v úmysle podať žiadosť o prepustenie z väzby, *„mala tak urobiť spôsobom, ktorý nebude vzbudzovať pochybnosť o obsahu procesného návrhu.“*. Výklad, ktorý zvolil okresný súd, bol *„logický a opieral sa o gramatický výklad podania.“*. Ak aj mala obhajkyňa úmysel podať žiadosť o prepustenie z väzby, *„mala postupovať tak, aby o jej úmysle nevznikli oprávnené otázky. Požiadavka na súd, aby tento poznal objektívne právo, nemá za následok možnosť obhajoby vyjadrovať sa nejednoznačne a hmlisto, nakoľko súd pozná právo, nie myšlienkové pochody obhajoby.“*. V danej veci obhajoba neuviedla, že žiada o prepustenie sťažovateľa z väzby, a spomenuté rozhodnutie o väzbe *„nešpecifikovala ako alternatívne (tak, aby žiadala o prepustenie z väzby aj v prípade nevyhoveniu návrhu na prerušenie trestného stíhania), hoci to tak dodatočne interpretuje.“*. Na základe uvedeného dospel krajský súd k záveru, že okresný súd oprávnene rozhodoval o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 26. júla 2024.

23. Po oboznámení sa s obsahom podania sťažovateľa z 15. mája 2024 označeného ako *„VEC: Návrh na prerušenie trestného stíhania“*, priloženého ako príloha k ústavnej sťažnosti sa ústavný súd v plnej miere stotožňuje s právnym záverom okresného súdu a krajského súdu, že z uvedeného podania nevyplýva žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu. Obhajkyňa sťažovateľa formuluje požiadavku na rozhodnutie o väzbe len ako súvisiace rozhodnutie s rozhodnutím o prerušení trestného stíhania. K odôvodneniu konajúcich súdov v tomto smere nie je potrebné nič dodať, je zrozumiteľné, výstižné a vyčerpávajúce. Ústavný súd ale poznamenáva, že v situácii, keď sťažovateľ bol v súdnom konaní zastúpený obhajcom, teda osobou znalou práva, mal tento podať návrh takým spôsobom, aby neboli žiadne pochybnosti o prejave vôle sťažovateľa. Podľa názoru ústavného súdu ak mienil sťažovateľ a jeho obhajca vyvolať (aj samostatné)

rozhodovanie o prepustení z väzby (nesúvisiace s výsledkom posúdenia dôvodov na prerušenie konania), právny zástupca sťažovateľa v tejto veci mal explicitne túto skutočnosť žiadať, a preto tento zjavne v takom prípade nepostupoval s odbornou starostlivosťou tak, ako to vyplýva z § 18 ods. 2 prvej vety zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (m. m. I. ÚS 364/2019).

24. Vychádzajúc z uvedených skutočností, možno konštatovať, že sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu na hlavnom pojednávaní 26. júla 2024, pričom okresný súd o tejto žiadosti rozhodol po vypočutí sťažovateľa uznesením z 31. júla 2024, t. j. piaty deň po podaní žiadosti. Hneď po vyhlásení uznesenia okresného súdu sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť, ktorú písomne odôvodnil podaním zo 7. augusta 2024. Krajský súd o tejto sťažnosti rozhodol uznesením z 27. augusta 2024, t. j. dvadsiaty deň po podaní odôvodnenej sťažnosti. Uvedené okolnosti nijako neindikujú možné porušenie práva sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o jeho väzbe (o ďalšom trvaní väzby) a jeho základného práva na osobnú slobodu.

25. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

26. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie. Vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, ústavný súd nerozhodoval o samotných dôvodoch väzby. Neposudzoval ani postup okresného súdu v súvislosti s návrhom sťažovateľa na prerušenie trestného stíhania. V tomto rozsahu by bola ústavná sťažnosť neprípustná, keďže okresný súd indikoval, že sa s uvedeným návrhom vysporiada aj v rozhodnutí vo veci samej. Za týchto okolností bude v zásade možné, aby sťažovateľ uvedenú okolnosť namietal v odvolaní, prípadne dovolaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu